

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียน

มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย

**Learning Resources Management to Develop the Profesional Skill of the
Students in Small Secondary School Under the Sukhothai
Educational Service Asea Office 38**

ทิมพ์พร ศักย์กฤษณ์,

หยกแก้ว กมลวรเดช และ มานี แสงศิริ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Thikamporn Sakunporn,

Yokkaew Kamonvaradet and Manee Sanghiran

Uttaradit Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : Shenan263@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียน 2) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ประชากรจำนวน 233 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า

1. แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนแบ่งเป็น 4 ประเภท และภายนอกโรงเรียนแบ่งเป็น 3 ประเภท

2. สภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 และสภาพปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียน ต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยจัดทำเป็นโครงการบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน นำแหล่งเรียนรู้มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยปรากฏในแผนการสอนอย่างเหมาะสม

* วันที่รับบทความ: 29 พฤษภาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 5 มิถุนายน 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 6 มิถุนายน 2564

กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตามในรูปของคณะกรรมการ ควรมีการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบหลังจากที่ได้รับการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริการจัดการ; แหล่งเรียนรู้; ทักษะอาชีพ

Abstracts

The objectives of this research aimed to 1) explore learning resources that promote vocational skills of learners 2) study the conditions and problems of learning resource management to promote learners' vocational skills. 3) study the guidelines for the development of learning resources management to promote vocational skills of learners. This research is a combination of quantitative and qualitative research. The research tools used were surveys, questionnaires, interview forms and group discussions. The study population consisted of 233 people, that were used a purposive method of selecting a sample of 42 people.

The results of the study were as follows:

1. Learning resources that promote vocational skills of learners in small secondary schools under the Office of Secondary Education Service Area 38, Sukhothai Province. There are 4 types of learning resources inside the school and 3 types outside the school.

2. The overall operating condition is at a high level. The mean was 3.20 and the overall problem situation was moderate with an average value of 2.76.

3. Guidelines for developing learning resources management to promote learners' vocational skills must include curriculum analysis, preparation of a learning management plan by forming a project to include in the school's annual action plan, leading learning resources are used to organize teaching activities by appearing in the lesson plan appropriately. Moreover, a committee was assigned a person responsible for supervision. The information system should be kept up-to-date and deficiencies founded after continuous monitoring are provided.

Keywords: Management Services; Learning Resources; Vocational Skills

บทนำ

การส่งเสริมทักษะอาชีพ เป็นการส่งเสริมเพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมในแข่งขันทางธุรกิจทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศแต่การ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในประเทศ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุง เทคโนโลยี การบริหารจัดการ และการลดต้นทุนในการผลิตมากกว่า ที่จะให้ความสำคัญกับ “คน” และการปรับปรุงด้านการจัดการ ด้านแรงงานสัมพันธ์ให้ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ระดับเทคโนโลยีการผลิต และพบว่าสถานประกอบการจำนวนมากประสบปัญหาความขัดแย้ง ทางด้านแรงงาน ทั้งที่ถูกกฎหมาย และผิดกฎหมาย ทั้งที่เป็นความขัดแย้งในลักษณะกลุ่มก้อน ของลูกจ้างกับนายจ้าง และสิ่งที่เป็นปัญหาในสถาบันการศึกษาคือ วิชาและหลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษานั้น อาจไม่สอดคล้องกับความเป็นไปของโลก ประเทศ และสังคม มีบัณฑิตที่ยังตกงาน

หางานทำไม่ได้ รวมทั้งมีเสียงสะท้อนจากผู้ประกอบการในเรื่องของการสรรหาพนักงานที่เหมาะสมและมีคุณภาพกับงานนั้นๆมากขึ้น เยาวชนต้องตระหนักในเรื่องการพัฒนาตนเอง นอกจากสาขาวิชาที่ตนเองเรียน ต้องศึกษาพัฒนาความรู้ของตนเองในวิชาชีพอื่น หาวิชาชีพเสริม เช่น การไปฝึกทำงานที่ตนเองชอบ หรือช่วยธุรกิจทางบ้าน เพื่อเพิ่มทักษะอาชีพรองรับจากการว่างงาน (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2557 : 43)

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนที่การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนอายุระหว่าง 12-17 ปี ซึ่งเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วไปสู่วัยผู้ใหญ่ที่จะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ในชนบทโรงเรียนขนาดเล็กมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โรงเรียนเป็นจุดศูนย์กลางการพัฒนาของชุมชน และพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 359 คนลงมา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2563 มีจำนวน 14 โรงเรียน มีนักเรียน 2,580 คน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ฐานะยากจน อัตราการเรียนต่อต่ำ นักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับแล้วเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว มีการเข้ามาทำงานในเมืองมากกว่าจะประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตนเองนักเรียนที่จบการศึกษาไม่มีทักษะในการทำงานอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับกลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558 : 27) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพปัญหา โดยระบุว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการนักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำ ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้มีใช้อย่างจำกัด ดังที่กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558 : 53) ที่ได้สรุปผล การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยและผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงถึงความสำคัญและความจำเป็นของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 38 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 14 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 14 คน ครู 219 คน รวมทั้งหมด 233 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน ครูวิชาการ จำนวน 14 คน ผู้รับผิดชอบการบริหารแหล่งเรียนรู้ จำนวน 14 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย รวม 42 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสำรวจ (Survey) แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) เป็นเครื่องมือใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการ คือ ลักษณะของเครื่องมือ 1. แบบสำรวจ เป็นแบบสำรวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยครูที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 14 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 สุโขทัย 2. แบบสอบถาม มีลักษณะปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำนวน 4 ข้อ เป็นลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับสภาพและปัญหาทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) (สุวรี ศิริโกการภิมย์, 2546 : 75) จำนวน 50 ข้อ **ตอนที่ 3** เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ให้ตอบโดยเสรี จำนวน 1 ข้อ **3. แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง** มีลักษณะปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ **ตอนที่ 1** เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน **ตอนที่ 2** เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ให้ตอบโดยเสรี จำนวน 12 ข้อ **4. การสนทนากลุ่ม (Focus Groups)** สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ในการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย ประเด็นคำถามจะการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทั้ง 3 แหล่ง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 4 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 แบบสำรวจแหล่งเรียนรู้

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ ประชากรและเครื่องมือในการวิจัย นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสำรวจแหล่งเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อคิดเห็น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์โดยพิจารณาความแตกต่างของแหล่งเรียนรู้และจำแนกแหล่งเรียนรู้ตามประเภท

ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม

ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ร่างแบบสอบถามตามกรอบความคิดและให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ภาษาและเทคนิคการสร้างแบบสอบถาม หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม ซึ่งพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 ซึ่งมากกว่า 0.50 ขึ้นไป มาใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha -

Coefficient) โดยได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อ
ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยวงจรคุณภาพ PDCA นำข้อมูลที่ได้มามาสังเคราะห์แบบมี
โครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ คลอบคลุมโครงสร้างตามเนื้อหาที่กำหนดเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการ
ตรวจสอบให้ข้อคิดเห็น หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของ
เครื่องมือกับวัตถุประสงค์และนำมาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ฉบับที่ 4 การสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาวิเคราะห์สรุปเป็นแนวทาง
เบื้องต้นเพื่อกำหนดหัวข้อและกรอบคำถามในการสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสำรวจตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสำรวจจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัด
สุโขทัย จำนวน 14 โรงเรียน 2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตนำเสนอต่อประชาชน ซึ่งเป็นประชากรที่ใช้ใน
การศึกษานี้ 3. ทำการแจกแบบสำรวจ จำนวน 14 ฉบับ โดยการแจกจ่ายและเก็บคืนแบบสำรวจจากกลุ่ม
ประชากร ได้แก่ กลุ่มประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 14 โรงเรียน ได้รับแบบสำรวจกลับคืนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100
4. ทำการเก็บแบบสำรวจที่กลุ่มประชากรทำการตอบเรียบร้อยแล้ว 5. ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน
สมบูรณ์ แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38
จังหวัดสุโขทัย จำนวน 14 โรงเรียน 2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตนำเสนอต่อประชาชน ซึ่งเป็นประชากรที่
ใช้ในการศึกษานี้ 3. ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 42 ฉบับ โดยการแจกจ่ายและเก็บคืนแบบสำรวจ
จากกลุ่มประชากร ได้แก่ กลุ่มประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 14 โรงเรียน ได้รับแบบสำรวจกลับคืนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100
4. ทำการเก็บแบบสอบถามที่กลุ่มประชากรทำการตอบเรียบร้อยแล้ว 5. ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน
สมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.3 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสัมภาษณ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 3 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตนำเสนอต่อผู้ให้สัมภาษณ์ 9 คน
3. นัดหมายการสัมภาษณ์
4. ดำเนินการสัมภาษณ์
5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

4.4 การสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยทำการขอหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมในการร่วมสนทนากลุ่มจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึง ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม 2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตนำเสนอต่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม 7 คน 3. นัดหมายการสนทนากลุ่ม 4. ดำเนินการสนทนากลุ่ม 5. นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มไปวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสำรวจ

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจแหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพิจารณาความแตกต่างของแหล่งเรียนรู้และจำแนกแหล่งเรียนรู้ตามประเภทนำเสนอในรูปตารางประกอบการเขียนบรรยายเป็นความเรียง

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ **สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)** 1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล 2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูล สภาพและปัญหาทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

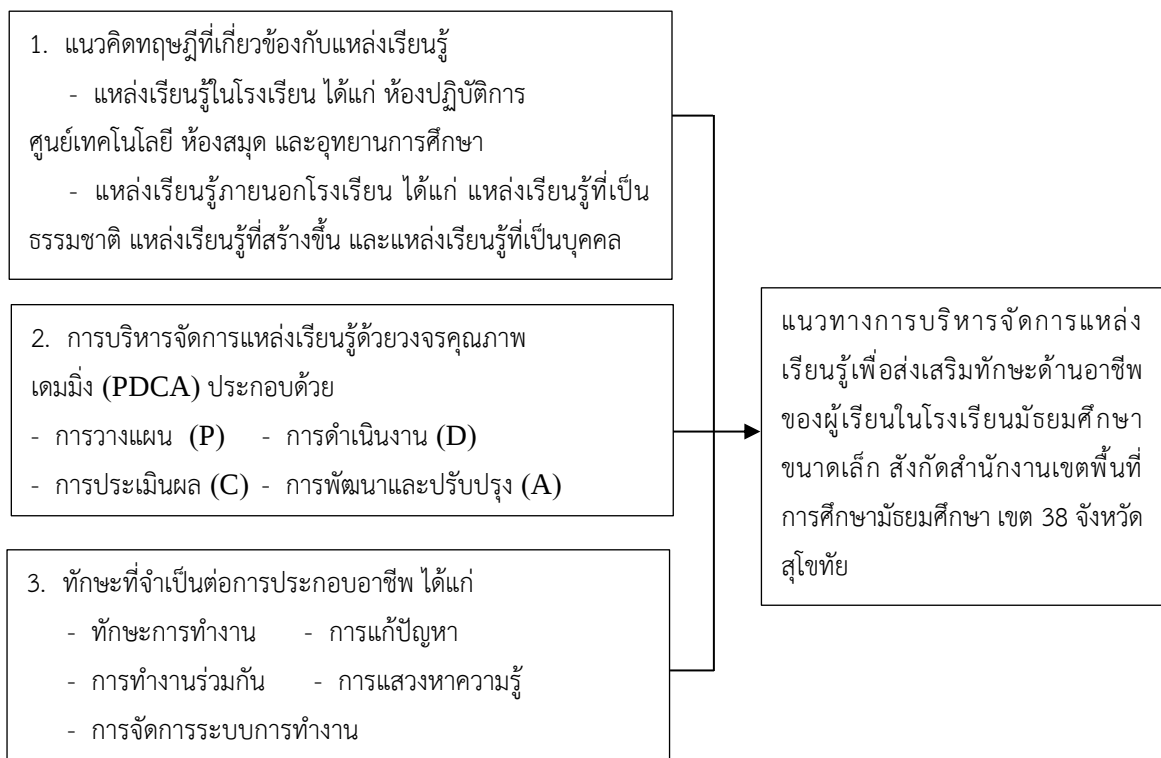
5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท และประมวลผลเข้าด้วยกัน รวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มนำมาสรุปและจัดทำเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย

ผลการวิจัย พบว่า แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 14 โรงเรียน มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ห้องปฏิบัติการจำนวน 9 แห่ง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 3 แห่ง ห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง และอุทยานการศึกษาจำนวน 6 แห่ง และแหล่ง

เรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 14 โรงเรียน มีแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ จำนวน 3 แห่ง แหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 11 แห่ง และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลจำนวน 7 แห่ง

2. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 42 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.30 มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.90 ระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 85.70 สภาพการดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และต่ำสุด 3 อันดับ คือ ด้านการตรวจสอบการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ด้านการปรับปรุงการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 ตามลำดับ

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย

ผลการวิจัย พบว่า ด้านวางแผนต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน โดยจัดทำเป็นโครงการบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามแผน นำแหล่งเรียนรู้มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยปรากฏในแผนการสอนอย่างเหมาะสม ด้านการตรวจสอบและประเมิน กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตามในรูปของคณะกรรมการ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ควรมีการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบหลังจากที่ได้รับการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญหรือข้อค้นพบเพื่อนำผลมาอภิปรายดังนี้

1. จากการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย พบว่า แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญทั้งในและนอกโรงเรียนที่ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 14 โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ห้องปฏิบัติการจำนวน 9 แห่ง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 3 แห่ง ห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง และ

อุทยานการศึกษาจำนวน 6 แห่ง และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย มีแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ จำนวน 3 แห่ง แหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 11 แห่ง และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลจำนวน 7 แห่ง ซึ่งสอดคล้องกับ (กรมวิชาการ, 2545 : 24) ได้จัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1.1 แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากสภาพจริง เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษศาสตร์ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง ปรากฏการณ์ธรรมชาติ

1.2 แหล่งเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเอง ซึ่งมีทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องศูนย์วิชาการ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สวนวิทยาศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สนามกีฬา แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ได้แก่ ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์สถาบัน ค้นคว่ำวิจัย สถานประกอบการ แหล่งวิทยาการ แหล่งบริการ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ห้องสมุดประชาชน รถห้องสมุดเคลื่อนที่ ศูนย์กีฬา ศูนย์การค้า เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.3 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เช่น บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาทางภาษา เพลงพื้นบ้าน พิธีกรรมต่าง ๆ ศิลปินแห่งชาติ บุคคลตัวอย่างทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคม

แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีหลายแหล่งที่ควรแก่การศึกษา บางแห่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ควรหาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ การเดินทางไปสะดวก ปลอดภัย ง่ายแก่การเข้าถึง เปิดให้ศึกษาความรู้ได้ตลอดเวลาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (จุรีพร กาญจนการุณ, 2550 : 58-62) กล่าวว่า ระบบการศึกษา ปัจจุบันนั้นควรมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพราะการให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้เพียงแหล่งเดียวอยู่เฉพาะภายในโรงเรียนนั้น อาจไม่สามารถพัฒนาเยาวชนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต อาชีพ วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมและทรัพยากรของชุมชน อาจทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ขาดความสามารถ ทักษะที่จะดำรงชีวิตและพัฒนาตนเองตามวิถีของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ เนื่องจากไม่มีแหล่งเรียนรู้จากแหล่งอื่นเข้ามาเสริม แหล่งเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะตอบสนองการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนำนักเรียนได้ไปสัมผัสกับชีวิตจริง ใกล้ชิดธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่เป็นของจริง ทำให้ผู้เรียนได้บูรณาการความรู้ที่หลากหลายวิชาเข้าด้วยกัน การได้ลงมือค้นหาความรู้นอกห้องเรียนทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง

2. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย พบว่า

2.1 สภาพการดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัยโดยภาพ

รวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ และต่ำสุด 3 อันดับ คือ ด้านการตรวจสอบการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ ด้านการปรับปรุงการบริหารแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่น่าไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน หากมีการวางแผนที่ดีก็จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีและประสบความสำเร็จในการทำงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (ปาริฉัตร ร่มโพธิ์ภักดี, 2558 : 56) พบว่า ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้อยู่ใน ระดับมาก เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งในการบริหารแหล่งเรียนรู้นั้นจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบรัดกุม

2.2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ และต่ำสุด 3 อันดับ คือ ด้านการปรับปรุงการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการตรวจสอบการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการหรือการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างไม่มีคู่มือในการปฏิบัติ ยังไม่ค่อยมีการจัดกิจกรรมการบริหารแหล่งเรียนรู้ให้บูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่เป็นไปตามที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สาคร มหาหิงค์, 2560 : 98-125) พบว่า ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ต้องบูรณาการการใช้แหล่งเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ต้องมีการนำแหล่งเรียนรู้บรรจุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย พบว่า

3.1 ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบจากทุกภาคส่วน เพื่อจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการกำหนดปฏิทินในการดำเนินงานของแผน คณะกรรมการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและติดตาม ประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการประชุมชี้แจงตัวแทนครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาแนวปฏิบัติการศึกษาแหล่งเรียนรู้และจัดทำเป็นคู่มือในการบริหารแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียน ผู้บริหารแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา คณะกรรมการกำหนดปฏิทินดำเนินการสำรวจข้อมูลแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน คณะกรรมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน โดยแยกตามประเภทของแหล่งเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (ทัศนีย์ อันติมานนท์, 2553 : 87) พบว่า ผู้บริหารมีการประชุมปรึกษารื้อหรือกับคณะครูแต่งตั้งครูและบุคลากรของโรงเรียนหรือผู้เกี่ยวข้องมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยคำนึงถึง

เนื้อหาวิชาที่จัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับตัวชีวิตตามมาตรฐานของหลักสูตร ควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมแบบของท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์

3.2 ด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ให้บูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้คณะกรรมการจัดอบรมให้ความรู้ครูเรื่องการบริหารแหล่งเรียนรู้ให้ครูผู้สอนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ คณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเกี่ยวกับการบูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในดำเนินการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด คณะกรรมการจัดทำปฏิทินในการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การบริหารแหล่งเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในจัดทำคู่มือ ประกอบการบริหารแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการใช้และประเมินแหล่งเรียนรู้คณะกรรมการรายงานปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำคู่มือการบริหารแหล่งเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สาคร มหาหิงค์, 2560 : 98-125) พบว่า ให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ โดยบูรณาการสอดแทรกในแผนการจัดการเรียนรู้ และควรมีการนิเทศ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำปฏิทินปฏิบัติการตามแผนงาน/โครงการอย่างแท้จริงแต่งตั้งคณะทำงานในการประเมินโครงการ สรุปผล รายงาน เพื่อนำมาสรุปผลการสรุปมาวิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค และควรกระทำอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

3.3 ด้านการประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์การวัดและประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้คณะกรรมการจัดทำเกณฑ์การวัดและประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ทำเป็นรูปเล่มจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และเข้าใจ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในการสรุปและเล่มรายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้ ทุกภาคเรียน คณะกรรมการกำหนดปฏิทินการประเมิน จัดประชุมครูได้รับทราบข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในการสรุปและรายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด คณะกรรมการมีปฏิทินการประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ดำเนินการประเมิน และเผยแพร่การประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (พิชัย เรืองดี, 2558 : 56) พบว่า ด้านการตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ควรประชุมเพื่อระดมความคิด กำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย แต่งตั้งคณะทำงานตรงความสามารถ กำหนดปฏิทินชัดเจน นิเทศ ติดตามตรวจสอบ ประเมินผลอย่างเคร่งครัด ต่อเนื่อง มีการประเมินโครงการและสำรวจความพึงพอใจ ด้านการสรุปผล ปรับปรุง แก้ไข การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ควรรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้น สำรวจสภาพปัจจุบันเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคร่วมกัน เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาต่อไป

3.4 ด้านการปรับปรุงการบริหารแหล่งเรียนรู้ผู้บริหารแต่งตั้งผู้รับผิดชอบจัดเก็บข้อมูลการประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้คณะกรรมการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลการบริหารแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยการบริหารแหล่งเรียนรู้จัดทำแผนในการนำไปใช้ในการปรับปรุงจุดด้อยและส่งเสริมจุดเด่น ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนปรับปรุงการแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้คณะกรรมการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแนวทางจัดทำแผนจากผลการวิเคราะห์โดยนำแนวทางมาจัดทำแผนในปีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สาคร มหาหิงค์, 2560 : 98-125) ด้านการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ควรมีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการใช้แหล่งเรียนรู้ จะได้กำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานในทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน และจัดทำปฏิทินในการดำเนินงาน
2. โรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลแหล่งเรียนรู้ และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ จัดทำคู่มือประกอบการบริหารแหล่งเรียนรู้
3. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ให้บูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการจัดอบรมให้ความรู้ครูเรื่องการบริหารแหล่งเรียนรู้ ให้ครูผู้สอนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38
2. ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน
3. ควรศึกษาการเปรียบเทียบแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.
- จूरืพร กาญจนการณ. (2550). วัดบางกระดี่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต. *วารสารวิชาการ*. 10 (2) ,58-62
- ทัศนีย์ อันติมานนท์. (2553). *การบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า*. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปาริฉัตร ร่มโพธิ์ภักดี. (2558). *การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. การบริหาร
การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- พิชัย เรืองดี. (2558). *การศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหาร
การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2557). *สาขาวิชาชีพแห่งอนาคต 3*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สาคร มหาหิงค์. (2560). *ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *แผน
ยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พุทธศักราช 2558-2561*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวรรี ศิริโกการภิรมย์. (2546). *การวิจัยทางการศึกษา*. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.